

Een coöperatie is een groot goed voor veehouders. Dat vindt Maarten Schoone, het laatste scheidend bestuurslid van CRV Holding BV dat in Veeteelt terugblijkt op onder meer infoproducten, MPR-grenzen en de samenvoeging met VRV. 'We moeten ons afvragen of we nog diensten moeten aanbieden aan bedrijven die zich moedwillig langs of over de MPR-grenzen begeven.'

De eerste afscheidssessies heeft hij inmiddels achter de rug: zijn laatste vergadering van het NRM-bestuur, de laatste ledenvergadering van CR Delta in Flevoland. Maarten Schoone (58) uit Swifterbant verlaat dit jaar de raad van commissarissen van CRV Holding BV. Kort na de oprichting van het ORS startte de bestuurlijke loopbaan van Schoone in de veeverbetering. In 1995 werd hij voorzitter van het ORS en na de vorming van CR Delta kreeg hij een plaats in het hoofdbestuur. Fusies en veranderingen, ze vormen een constante in de bestuurlijke carrière van de Flevolandse melkveehouder; niet alleen binnen de veeverbetering, ook tijdens het bestuurswerk voor de voetbal- en sportvereniging en het voorzitterschap van de ouderraad van de middelbare school.

De laatste reorganisatie van het ORS en de vorming van CR Delta: Schoone ziet het als de hoogtepunten van zijn bestuurswerk. Ook op de samenvoeging van CR Delta met VRV kijkt Schoone positief terug. 'De schaalvoordelen zijn duidelijk en de foktechnische samenwerking is goed gelukt. Zeker het totstandkomen van de Belgian Blue Group reken ik als een succes.' Schoone vertelt ook over andere ervaringen: 'Er zijn meer verschillen in cultuur en regelgeving dan ik van tevoren had gedacht. Het werkt niet om daar even de Nederlandse cultuur neer te zetten. Een Limburger is anders dan een Groninger, dat is bij een Vlaming net zo. Dat is ook niet erg, er mogen verschillen blijven bestaan.'

Dat Schoone oog heeft voor die cultuurverschillen en ze ook weet te waarderen, is niet vreemd. Zelf groeide hij op in het Noord-Hollandse Assendelft. In 1970 kwam de familie Schoone naar de Flevopolder. 'Na dertig jaar in Flevoland is een mooie mix ontstaan tussen de westelijke en oostelijke manier van uiten', constateert Schoone.

Exterieur als hobby

Niet alleen bestuurlijk maakte Schoone heel wat veranderingen mee. Ook het eigen melkveebedrijf ziet er behoorlijk anders uit dan twintig jaar geleden. Tot een aantal jaren geleden boerde Schoone samen met zijn broer. In mei 2002 splitsten de twee het bedrijf. Samen met zijn zoon Klaas melkt Schoone nu een quotum vol van bijna 5,5 ton. 'De bedoeling is om te groeien naar zeven, acht ton melk.'

Vooral zwartbonte koeien bevolken de stal, ertussen loopt een aantal roodbonten. 'We gebruiken de normale HG-stieren met een plus voor eiwit, goede benen en prima gebruikseigenschappen.' Schoone, die afgelopen jaar de boerderij

verruilde voor een woning in Swifterbant, ziet in het kruisen met andere rassen voor zijn eigen bedrijf weinig perspectief. 'Binnen zwartbont is er genoeg ruimte om het eigen pad te kiezen. Ik heb in Tsjechië enorm beste Fleckviehbedrijven gezien, maar ik geloof er niet in voor massaal gebruik. Eén keer kruisen gaat prima, maar daarna? Daar denkt niemand over na.'

Dan gebruikt hij liever zo nu en dan een exterieurstier als Superior. 'Maar eigenlijk is dat hobby', haast Schoone zich te zeggen. 'Die extra hoge score voor exterieur is niet per se nodig. Als de koeien weggaan gaan ze toch aan het haakje.' De voorliefde voor exterieur komt niet uit de lucht vallen. Begin jaren tachtig startte Schoone zijn loopbaan binnen de veeverbetering als inspecteur. 'Sommige oudere mensen zien me nog steeds als inspecteur', vertelt Schoone, die als jurylid veel fokveedagen bezocht. 'Ik heb van Zuid-Limburg tot Slochteren gejureerd.'

Supermarkt

Achterover geleund in de bank glijdt de blik van Schoone naar buiten over het weidse polderlandschap. Peinzend klinkt het: 'We hoeven niet in ons hele wezen coöperatief te zijn, maar voor de toekomst moeten we coöperaties omarmen om te voorkomen dat grote multinationals de prijs bepalen. De coöperatie CR Delta is een soort supermarkt. De producten waar vraag naar is, staan in de winkel, ook als ze wat minder opleveren. Als lid van de supermarkt is het verstandig om tachtig procent van de inkopen ook daadwerkelijk bij de supermarkt te doen, voor de overige twintig procent kun je shoppen bij de speciaalzaak, ofwel de concurrent. Sommige veehouders zien dat wat anders. Onder het mom van "er moet concurrentie wezen" nemen ze tachtig procent af bij de concurrent en twintig procent bij ons. Daar heb ik moeite mee.' Moeite heeft Schoone ook met veehouders die zich moedwillig langs of over de MPR-grenzen begeven. In de kwaliteitscommissie van CR Delta werd Schoone er

We moeten
coöperaties
omarmen

meer dan eens mee geconfronteerd. 'Dat soort gevallen kost veel energie en geld. We moeten ons afvragen of we die bedrijven bepaalde diensten nog wel moeten aanbieden.'

Nee, dan kijkt Schoone liever naar de stormachtige ontwikkelingen op het gebied van infoproducten als Kwotumplan, Veemanager en Vruchtbaarheidsattentie. 'Dat geeft boeren zoveel handvatten. Zonder de vorming van CR Delta was dat nooit gelukt. Al die kleine organisaties hadden daar te weinig geld en tijd voor.'

Het inspelen op de behoefte van leden moet volgens Schoone nog meer dan in het verleden. 'De recente ontwikkeling dat iedere veehouder één vast aanspreekpunt heeft, vind ik een goede. Mijn drijfveer als bestuurder is altijd geweest om de organisatie voor de leden zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Niet alleen voor de topfokkers, ook voor de overige tachtig, negentig procent van de veehouders.'

Linten doorknippen

De volle agenda zal straks leger worden. Wat Schoone gaat doen? Hij is er nog niet helemaal uit. Bestuurlijk is hij nu actief voor Flevoland als hoofdbestuurslid van de Federatie Agrarische Natuurverenigingen. Ook op het eigen bedrijf zal Schoone wat meer tijd hebben. 'Maar het is te klein om er twee inkomens uit te halen. Ik ben me daarom nu aan het oriënteren op ander werk. Misschien kan ik als mediator aan de slag om processen van bedrijfs-overname die wat gevoelig liggen te begeleiden. Dan kan ik mijn ervaring uit het bestuurswerk goed gebruiken. Het doorknippen van linten, de huldgingen van tientonniers, dat zijn niet de dingen ik straks zal missen.' Nee, een plek op de voorgrond heeft hij nooit geambieerd. Dat hoeft ook niet, vindt Schoone. 'Je moet niet met zes voorzitters in het hoofdbestuur zitten. Ik was niet direct degene met vernieuwende ideeën, maar vond het mooi om draagvlak te creëren, om bruggen te bouwen tussen mensen.'

Inge van Drie

Maarten Schoone: 'Ik heb moeite met leden die tachtig procent bij de concurrent en twintig procent bij ons afnemen'

CR Delta als supermarkt